УДК 81'25:81'42
DOI: https://doi.org/10.31470/2309-1517-2026-41-315-330

Павло ШОПІН
доктор філософії з германістики, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладознавства Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Pavlo SHOPIN
Doctor of Philosophy in German, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Applied Linguistics and Translation, Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8022-5327

Бібліографічний опис статті: Шопін, П. (2026). Перекладацька автоетнографія: до проблеми типологізації. *Theoretical and didactic philology*, *doi: https://doi.org/10.31470/2309-1517-2026-41-315-330*

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА АВТОЕТНОГРАФІЯ: ДО ПРОБЛЕМИ ТИПОЛОГІЗАЦІЇ

Статтю присвячено перекладознавству, яке дедалі частіше спирається на матеріали, які від першої особи відтворюють фаховий досвід дослідників перекладу і перекладачів – коментарі, щоденники, звіти про перекладацький процес, мемуари та оповіді, – щоб зрозуміти, як перекладачі ухвалюють рішення в різних умовах. Зазначено, що дослідники не окреслюють власну методологію або описують її за допомогою понять, значення яких перетинаються («рефлексія», «щоденник», «автоетнографія»), що ускладнює оцінювання матеріалів дослідження та порівняння їх результатів. У відповідь на це у статті зроблено спробу сформувати типологію перекладацької автоетнографії. Розглянуто дискусію про відмінності між аналітичною та евокативною автоетнографією й пояснює, чому такий поділ є незадовільним для перекладознавчих досліджень. Перекладачі діють не від першої особи, а через тексти інших, змінюють ролі в межах одного проєкту (перекладач, редактор, перемовник, активіст) і працюють у відповідних інституційних та технологічних контекстах. Оскільки суб'єктивність перекладача є опосередкованою та постає у співпраці з іншими, перекладацька автоетнографія поєднує аналіз і особисту оповідь у межах власної аргументації. Зазначено, що в основу типології перекладацьких автоетнографій покладено розрізнення за жанрами, тобто за формою та метою, – між аналітичними кейсовими дослідженнями, рефлексивною документацією процесу та перекладацькими щоденниками, наративними описами професійного й етичного досвіду, політично залученими активістськими спостереженнями та

методологічними обґрунтуваннями. Щоб зафіксувати випадки, що їх жанрова типологізація не може охопити, запроваджено два додаткові комплексні критерії. Перший – тілесність і перформативність. Другий – формат співпраці (індивідуальний, діалогічний, командний, спільнотний). Основний і два додаткові критерії синтезовано в практичну типологію перекладацької автоетнографії, що допомагає визначати те, що вважається даними (чернетки, журнали, електронне листування, відгуки клієнтів), як ці дані аналізуються та як опрацьовуються етичні ризики. Запропонована модель сприяє більшій методологічній прозорості перекладацьких досліджень, послідовнішому їх рецензуванню та ефективнішому накопиченню знань у перекладознавстві.

Ключові слова: *типологія перекладацької автоетнографії, дослідження особистості перекладача (Translator Studies), суб'єктність перекладача, практично орієнтовані дослідження, тілесність і перформативність, колаборативна автоетнографія, методологія перекладацьких досліджень.*

TRANSLATOR AUTOETHNOGRAPHY: TOWARD A TYPOLOGY

Translation Studies is increasingly drawing on first-person materials that document the professional experience of researchers and translators – commentaries, diaries, accounts of the translation process, memoirs, and narratives – in order to understand how translators make decisions under different conditions. At the same time, researchers often fail to articulate their own methodology or describe it through overlapping concepts («reflection», «diary», «autoethnography»), which makes it difficult to evaluate research materials and compare findings. In response, this article attempts to develop a typology of translator autoethnography. The author revisits the debate on the distinction between analytic and evocative autoethnography and explains why this division is insufficient for Translation Studies. Translators do not act simply in the first person but through other people's texts; they shift roles within a single project (translator, editor, negotiator, activist) and work within specific institutional and technological contexts. Because translator subjectivity is mediated and emerges through collaboration with others, translator autoethnography combines analysis and personal narrative within its own argumentation. The proposed typology of translator autoethnographies is grounded in genre distinctions – i.e., differences in form and purpose – between analytic case studies, reflective process documentation and translation diaries, narrative accounts of professional and ethical experience, politically engaged activist observations, and methodological rationales. To capture cases that cannot

be covered by genre typology alone, two additional composite criteria are introduced. The first is embodiment and performativity; the second is the format of collaboration (individual, dialogic, team-based, community-based). These primary and additional criteria are synthesized into a practical typology of translator autoethnography that helps to determine what counts as data (drafts, logs, email correspondence, client feedback), how such data are analysed, and how ethical risks are addressed. The proposed model supports greater methodological transparency in translation research, more consistent peer review, and more effective accumulation of knowledge in Translation Studies.

Key words : *typology of translator autoethnography, Translator Studies, translator agency, practice-oriented research, embodiment and performativity, collaborative autoethnography, methodology of Translation Studies.*

Постановка проблеми. Упродовж останніх двох десятиліть перекладознавство дедалі більше зміщує фокус уваги з перекладеного тексту як окремого продукту на переклад як ситуативно обумовлену практику, що здійснюється за різноманітних обмежень. Цей зсув – часто окреслюваний як «перекладачевий поворот» («translator turn») й інституційно закріплений у межах вивчення особистості перекладача (Translator Studies) – спонукав дослідників аналізувати, як переклад постає через ухвалення рішень, взаємодію, інституційні тиски та професійні практики [4; 9]. Завдяки такому погляду на перекладацьку діяльність стає очевидним, що низка найістотніших чинників перекладу ніколи повністю не проявляється в опублікованому цільовому тексті. Вони залишаються у чернетках, історіях текстових змін, термінологічних пошуках, редакторському листуванні, обумовлені публікаційними вимогами, тиском реченців, а також поступовою еволюцією уявлень перекладача про власну суб'єктність і відповідальність.

У цьому контексті матеріали, які від першої особи відтворюють фаховий досвід дослідників перекладу і перекладачів – коментарі, щоденники, звіти про перекладацький процес, мемуари та оповіді, – стали

предметом сучасних перекладацьких розвідок. Такі матеріали оприявнюють «невидимий шар» практики через фіксацію того, що фінальний текст зазвичай не може показати: обговорення альтернатив, моменти вагання, підстави для ухвалення рішень, а також способи, у які зовнішні актори (редактори, видавці, інституції, читачі) впливають на результат. Проблема полягає в тому, що цей дедалі більший корпус описів перекладацької праці від першої особи є методологічно несистематизованим.

На практиці термінологічна невизначеність породжує три види викликів, особливо помітні в наукових журналах, орієнтованих на широку філологічну авдиторію. По-перше, автори часто очікують скепсису щодо письма від першої особи й компенсують його повторюваними вступними поясненнями, багаторазовим обґрунтуванням легітимності особистого матеріалу та розширенням огляду літератури, що збільшує обсяг рукопису без посилення аргументації. По-друге, рецензентам складно послідовно оцінювати такі тексти, оскільки не завжди зрозуміло, чи функціонує особистий фрагмент як ілюстративна історія, задокументований факт (чернетка, нотатки, журнал), чи як аналітичне твердження, засноване на даних. По-третє, читачі, особливо поза спеціалізованими дискусіями навколо особистості перекладача в галузі перекладацьких студій, залишаються без чіткого уявлення про те, який тип знання продукує конкретне дослідження від першої особи та як можна узагальнити та використати його висновки.

Тож практичне завдання полягає в тому, щоб зробити дослідження від першої особи прозорими та порівнюваними, щоб перекладознавча галузь могла накопичувати знання, а не лише розширювати архів поодиноких наративів, які важко зіставити між собою. Наша стаття виконує це завдання, переосмислюючи перекладацьку автоетнографію як сукупність упізнаваних комплексних ознак і пропонуючи зрозумілу типологію, що допомагає авторам і рецензентам швидко відповісти на три

 ISSN 2309-1517 (Print); ISSN 2415-3656 (Online)

базові запитання: який це тип дослідження від першої особи; що в ньому трактується як матеріал дослідження (дані); і які висновки можна зробити у цьому форматі. Перекладознавству потрібна фахова типологія автоетнографії, яка дозволяє стисло викладати результати наукових досліджень, підсилює послідовність рецензування та підвищує доступність досліджень для читачів у різних філологічних дисциплінах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічна дискусія довкола автоетнографії виникла не всередині перекладознавства. Вона сформувалася в суміжних дисциплінах, які тривалий час працюють із рефлексивними дослідженнями та наративним представленням досвіду. Нині загальне базове визначення є усталеним: автоетнографія – це якісне дослідження, у якому науковець використовує власний досвід як основний матеріал і пов'язує його з ширшими соціальними, інституційними або культурними патернами [6]. Водночас навіть це, здавалося б, просте означення привокує чимало дискусій про те, що саме вважається знанням. З одного боку, автоетнографію розглядають як шлях до пояснення, концептуальної чіткості та теорієтворення; з іншого – як шлях до етичного визнання, наративної істини та інсайту завдяки досвіду, який не завжди зводиться до аналітичних категорій. Ці погляди сформувалися у дискусії про відмінності між аналітичною та евокативною авто-етнографією.

Аналітичну автоетнографію найчастіше пов'язують з твердженням, що дослідження від першої особи можуть бути сумісними з усталеними науковими стандартами за умови чіткого опису процедур, теоретичних цілей і позиції дослідника як частини суспільства, що вивчається [1]. У такій перспективі досвід трактують як дані, умови продукування яких мають бути видимими, відкритими для критичного осмислення та пов'язаними з концептами, що дозволяють порівняння між кейсами. Ця вимога

прозорості є привабливою для перекладознавства, оскільки перекладачі зазвичай працюють у середовищі, де рішення документуються і де професійне міркування можна, принаймні частково, реконструювати за текстовими матеріалами. Отже, в принципі можливе створення досліджень перекладу від першої особи, які є точними та неупередженими, а не виключно суб'єктивними та емоційно забарвленими.

Натомість евокативна автоетнографія наголошує етичні та афективні виміри досвіду й захищає наратив як легітимний спосіб наукового смислотворення [5]. У цьому випадку сила автоетнографічного тексту вимірюється не лише рівнем концептуальної абстракції. Вона також залежить від того, чи робить текст соціальну реальність зрозумілою через суголосність, упізнаваність та залученість – особливо в контекстах, де пережитий досвід сам по собі є соціально, політично або етично значущим. Для перекладознавчих досліджень це принципово важливо, адже переклад часто відбувається саме в таких умовах: конфлікту, кризової комунікації, захисту мов меншин або ситуацій, у яких репрезентація й суб'єктність мають безпосередні наслідки для людських життів. Перекладознавство давно усвідомлює цей політичний вимір перекладу, особливо в працях, що пов'язують переклад із владою, активізмом і публічним дискурсом [2; 12]. Евокативні стратегії – уважне оповідання, міжособистісне позиціонування та етична чутливість до репрезентованих голосів – часто є одиноким способом передати, що саме стоїть на кону в такій праці, не зводячи її до абстрактних тверджень.

Перекладознавство долучилося до цієї ширшої методологічної розмови через власні внутрішні трансформації. Дослідження особистості перекладача (Translator Studies) та його суб'єктності утвердили уявлення про перекладачів як про соціально позиціонованих акторів, чиї рішення мають значення в

 ISSN 2309-1517 (Print); ISSN 2415-3656 (Online)

межах структур влади та професійних норм [4; 9]. Паралельно розширився методологічний інструментарій галузі: етнографічні та практично орієнтовані підходи стали мейнстримом, а сучасні наукові праці засвідчують, що етнографія в дослідженнях письмового й усного перекладу охоплює широкий спектр форматів і медіа, включно з цифровим середовищем та професійними спільнотами [10]. Це має значення для окресленої проблеми, оскільки утверджує ідею, що погляд перекладача може бути легітимним об'єктом дослідження.

Translator Studies описують як галузь, що переживає автобіографічний поворот, в межах якого ідентичність перекладача та самонарація постають в осерді формування професійного знання та суб'єктності [8]. Цей поворот частково пояснює, чому матеріали від першої особи активно досліджуються. Водночас він виявляє прогалину, яку намагається заповнити ця стаття: перекладознавча галузь накопичила багату практику автоетнографічних досліджень, але досі не цілком виробила конвенційну мову для їх опису та осмислення. Ця прогалина стає очевидною тоді, коли публікації використовують поняття, значення яких частково збігаються – «рефлексія», «щоденник», «мемуари», «автоетнографія», – не уточнюючи, що саме вважається матеріалом дослідження, як ці матеріали аналізуються та які можливості або обмеження зумовлює позиція автора.

Існують й інші напрями перекладацьких досліджень, які показують, чому типологія перекладацької автоетнографії має виходити за межі бінарної опозиції аналітичних та евокативних розвідок. Зокрема, колаборативна автоетнографія демонструє, що фахове знання може вироблятися діалогічно й колективно, через зіставлення перспектив і узгоджену інтерпретацію [3]. Для перекладу це принципово, адже перекладацька праця є розподіленою між співперекладачами, редакторами, коректорами, замовниками та інституційними акторами,

які вплиавають на результат навіть тоді, коли офіційний перекладач лише один. Також це підкреслюють дослідження, що звертають увагу на тілесність і перформативність перекладу. Письмовий і усний переклад здійснюється в умовах часових, психологічних і тілесних обмежень; рішення ухвалюють під впливом утоми, стресу, темпу, а в усному перекладі – також голосу й дихання. Дослідження в галузі перекладознавства показали, що увага автоетнографів-перекладачів до тілесного досвіду дозволяє виявити виміри практики, які вислизають від зовнішнього спостереження [7]. Відкритим питанням залишається те, як автоетнографічні перекладознавчі дослідження можуть описувати свої методи так, щоб охопити опосередковану суб'єктивність, розподілену суб'єктність і тілесні умови праці.

Метою дослідження є запропонувати наративну, чутливу до специфіки галузі типологію перекладацької автоетнографії, яка допоможе перекладознавцям описувати автоетнографічні дослідження у спосіб, що є прозорим, відкритим до рецензування та доступним для широкої філологічної авдиторії. Типологія задумана як практичний інструмент, а не як жорстка класифікаційна система. Вона покликана скоротити розлогу методологічну контекстуалізацію в дослідженням, підтримати більш послідовне рецензування та посилити порівнюваність досліджень у дедалі ширшому полі студій, у центрі яких стоїть особистість перекладача.

Для досягнення цієї мети у статті поставлено кілька взаємопов'язаних завдань. Спираючись на дискусію про відмінності між аналітичною та евокативною автоетнографією, у статті запропоновано типологію, яка розглядає перекладацьку автоетнографію як репертуар комплексних рис, кожна з яких має властиву їй сукупність матеріалів і діапазон можливих тверджень. Саме в цьому полягає практичне значення такого підходу: якщо автори можуть назвати комплекс рис, які властиві їх

 ISSN 2309-1517 (Print); ISSN 2415-3656 (Online)

дослідженням, то вони здатні точніше окреслити, що саме є матеріалом – чернетки, журнали, електронне листування, відгуки, – і який тип аналізу пов'язує ці дані з ширшими закономірностями.

Насамкінець стаття інтегрує два критерії, які часто вислизають з поля зору, коли обговорення зосереджується лише на жанрових або стильових характеристиках письма. Перший – це тілесність і перформативність, що фіксує, як на працю письмового та усного перекладача впливає темп, утома, стрес і фізичне напруження та як ці чинники позначаються на висновках дослідження. Другий – формат співпраці, що визначає, як автоетнографічне дослідження залежить від того, чи є рефлексія індивідуальною, діалогічною, командною або спільнотною. Обидва критерії є принциповими для перекладознавства саме тому, що перекладацька суб'єктність часто є розподіленою, а ухвалення перекладацьких рішень відбувається в умовах конкретних обмежень. У цьому сенсі запропонована типологія має нормативний, гнучкий характер: вона заохочує дослідників узгоджувати обсяг необхідних тверджень зі структурою матеріалів і відразу окреслювати, чого вони не могли побачити, що свідомо не включили до аналізу та з яких причин.

Виклад основного матеріалу. Центральним результатом цього дослідження є фахове розуміння перекладацької автоетнографії, яке виходить із усвідомлення того, що суб'єктивність перекладача є опосередкованою та постає у співпраці з іншими. Перекладачі раз у раз узгоджують свої рішення з голосом автора, жанровими конвенціями, редакторськими нормами та очікуваною авдиторією – і все це відбувається в інституційних і технологічних рамках. Коли перекладач пише від першої особи про таку працю, «я», яке з'являється в тексті, вже є композицією ролей: автора тексту, редактора, перемовника, інколи активіста й перекладача-професіонала, який мусить брати на себе

відповідальність за остаточний текст перекладу. Саме тому перекладацькі автоетнографії поєднують оповідь і аналіз в межах одного твердження.

Виходячи з цього, дискусію між аналітичною та евокативною автоетнографією можна переосмислити як корисну, але засадничо невичерпну. Аналітична автоетнографія пропонує перекладознавству важливу дисципліну: вона наполягає на тому, що письмо від першої особи має демонструвати, як саме продукувалося знання, і пов'язувати досвід із концептами, які дозволяють робити порівняння [1]. У перекладознавчих дослідженнях цю дисципліну можна реалізувати доволі конкретно, спираючися у своїх міркуваннях на варіанти чернеток, історії редагування, нотатки щодо ухвалених рішень, зафіксоване спілкування з редакторами. Водночас евокативна автоетнографія наполягає, що переклад – це етична праця, що здійснюється через наративну відповідальність. Перекладачі говорять голосами інших і часто перекладають в умовах, де владний тиск, маргіналізація або насильство є частиною комунікативної ситуації. У таких контекстах наратив – одинока адекватна форма осмислення перекладацької діяльності [2; 5].

Щоб уникнути методологічної пастки, яку створює дихотомія аналітичної та евокативної автоетнографії, варто зосередитися на тому, що саме дослідження прагне здійснити та які матеріали воно залучає. У перекладознавстві зазвичай йдеться про конкретний *проєкт* (*кейс*), у якому перекладач має привілейований доступ до матеріалів. У такому разі автоетнографічний наратив зазвичай простежує «життя» перекладу через чернетки, редагування та перемовини, а аналіз концентрується на моментах, коли оприявнюються обмеження і коли перекладацькі рішення можна простежити. Інший тип перекладацької автоетнографії простежує перекладацьку працю в часі, зазвичай в контексті навчання та професійного розвитку, де наратив

 ISSN 2309-1517 (Print); ISSN 2415-3656 (Online)

описує *еволюцію перекладацької компетентності* та поступове усвідомлення норм, інструментів і відповідальності. Третій тип визначається *професійною або етичною дилемою*, яка стає зрозумілою лише в наративі, коли редакторська норма входить в конфлікт з позицією перекладача або коли виникає конфлікт, пов'язаний з репрезентацією або інституційним тиском. Четвертий тип є *політично позиційованою автоетнографією*, яка трактує переклад як втручання в публічний дискурс, активізм або діяльність у кризових ситуаціях, де перспектива від першої особи невіддільна від позиційності та етичної відповідальності [2; 12]. До п'ятого типу належать *методологічні обґрунтування*, що використовують обмежений матеріал власного досвіду, а основним завданням такої перекладацької автоетнографії стає формулювання методології – наприклад, пропозиції щодо чіткішої мови опису й оцінювання форматів автоетнографічних перекладацьких досліджень [8; 11]. Мета цієї типології полягає у формуванні спільного розуміння критеріїв оцінювання таких досліджень та узгодження можливих висновків.

Перехід від бінарної опозиції аналітичної та евокативної автоетнографії до ширшого репертуару комплексних типів має практичні наслідки для досліджень та їх рецензування. Якщо стаття за своєю суттю є дослідженням конкретного кейсу, її переконливість залежатиме від того, наскільки чітко окреслено межі проєкту та чи матеріали перекладацької праці трактуються як дані, а не як риторичні ілюстрації. Якщо стаття досліджує еволюцію перекладацької компетентності, її оцінюватимуть за тим, чи переконливо вона демонструє розвиток через тривалу рефлексію, закорінену в конкретних завданнях. Якщо стаття зосереджується на дилемі, її оцінюватимуть за тим, наскільки етично й аналітично вона пов'язує окремий епізод із усталеним структурним патерном професійного життя, не зводячи

наратив до автобіографії. Якщо стаття є активістською та політично позиційованою, її оцінюватимуть за відповідальне ставлення до ризиків репрезентації, за те, як документуються обмеження й відповідальність перекладача, а також за збереження методологічної чіткості в умовах політичної залученості. Кожен з цих комплексних типів можна реалізувати у доступному нарративі, і водночас кожен з них передбачає різний характер методологічної прозорості.

Два додаткові критерії поглиблюють цю типологію в спосіб, що є особливо значущим для перекладу. Перший – це тілесність і перформативність. В усному перекладі тілесний вимір очевидний: голос, дихання, ритм і увага є частиною перекладацького процесу. У письмовому перекладі тілесність проявляється інакше, але не менш виразно: години читання й письма, когнітивна втома, прискорення під тиском реченців і напруга, якої вимагає увага до етичних аспектів праці зі зростанням темпу. Усвідомлення тілесності не означає перетворення наукового тексту на сповідь. Воно означає визнання того, що умови праці впливають на вибір і що перекладацьке судження здійснюється в часових і тілесних обмеженнях, які можна задокументувати й пов'язати з ухваленням рішень [7]. Другий додатковий критерій – формат співпраці. Переклад рідко є суто індивідуальною діяльністю. Редакторська політика, співпраця з колегами, координація дій з різними спільнотами належать до визначальних чинників перекладацької праці. Колаборативна автоетнографія показує, як набуваються нові знання, коли різні учасники процесу зіставляють свій досвід і коли сама інтерпретація стає діалогічною [3]. Цифрові середовища є ще одним комплексним чинником: перекладацькі спільноти, онлайн-платформи та професійні ідентичності в соціальних мережах переозначують те, що вважається дослідницьким полем і що – особистістю

 ISSN 2309-1517 (Print); ISSN 2415-3656 (Online)

перекладача, тому рефлексивні описи цифрового досвіду в перекладознавстві стають дедалі релевантнішими [13].

Якщо поєднати ці комплексні критерії, типологія постає як інструмент ефективного накопичення знання. Коли автори зазначають, який тип матеріалів вони використовують, чи є дослідження індивідуальним або колаборативним і чи спирається воно переважно на наративне письмо, систематичний аналіз або їх поєднання, рецензенти можуть ставити конкретні запитання щодо даних, етики та відповідності висновків. У такий спосіб типологія надає спільний словник для позиціонування автоетнографічних перекладацьких досліджень та для узгодження критеріїв оцінювання зі структурою доказової бази. Вона сприяє сталому розвитку перекладознавства, де автоетнографічні дослідження постають як методологічно відповідальне осмислення перекладацької праці.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. У статті обґрунтовано, що популярність автоетнографії в перекладознавстві є прямим наслідком «перекладачевого повороту» і становлення галузі дослідження особистості перекладача. Науковці дедалі частіше прагнуть отримати доступ до процесуальних, інституційних, етичних та психологічних вимірів перекладу, які неможливо відтворити, спираючись лише на фінальний цільовий текст. Водночас галузь стикається з практичною та комунікативною проблемою : автоетнографічні методи залишаються неназваними або описуються за допомогою термінів, значення яких перетинаються, що робить рецензування таких праць непослідовним, зіставлення між дослідженнями – ненадійним, а самі праці – надмірно об’ємними через розлогі обґрунтування доцільності відповідних методів.

Переосмислюючи дискусії в автоетнографії в контексті перекладознавчих досліджень, стаття показала, чому поділ на аналітичну й евокативну автоетнографію є недостатнім для перекладознавства. Продуктивнішим

підходом є розгляд перекладацької автоетнографії як репертуару комплексних типів, які можна описувати в термінах жанру та матеріалу, а також збагачення цього репертуару через увагу до тілесності та співпраці.

Такий підхід до типологізації перекладацької автоетнографії дозволяє досягти більшої методологічної чіткості. Типологічна мова заохочує авторів узгоджувати свої висновки з даними та робити формат дослідження зрозумілим без переобтяженого вступу заради правильної контекстуалізації. Типологія перекладацької автоетнографії також підтримує більш послідовне оцінювання з боку журналів і рецензентів, які можуть аналізувати такі дослідження за критеріями конкретного типу. Це особливо актуально для філологічних журналів, де методологічна прозорість і чітка аргументативна структура є ключовими для наукової комунікації.

У подальших дослідженнях варто зосередитися на практиках перекладацької автоетнографії, які зберігають наративну доступність, водночас чітко окреслюючи спосіб отримання даних. Дослідження колаборативних і цифрових форм перекладацької практики здатні уточнити наше розуміння розподіленої суб'єктності перекладача. Увага до тілесності може допомогти перекладознавству сформулювати, як тілесні чинники впливають на ухвалення перекладацьких рішень, визначаючи матеріальні умови, у яких перекладач реалізує свою суб'єктність. Зрештою, фахова типологія перекладацької автоетнографії відкриває важливу нову сторінку в перекладацьких студіях та встановлює зв'язки з іншими гуманітарними науками, які також використовують автоетнографічні підходи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Anderson L. Analytic autoethnography. *Journal of Contemporary Ethnography, 35* (4), 2006, 373–395. https://doi.org/10.1177/0891241605280449

2. Baker M. *Translation and conflict: A narrative account* (2nd ed.). London and New York : Routledge, 2018. https://doi.org/10.4324/9780429438240
3. Chang H., Ngunjiri F. W., Hernandez K. A. C. *Collaborative autoethnography*. London and New York: Routledge, 2013. https://www.routledge.com/Collaborative-Autoethnography/Chang-Ngunjiri-Hernandez/p/book/9781598745566
4. Chesterman A. The name and nature of Translator Studies. *Hermes – Journal of Language and Communication Studies*, 42, 2009, 13–22.
5. Ellis C., Bochner A. P. Analyzing analytic autoethnography : An autopsy. *Journal of Contemporary Ethnography, 35* (4), 2006, 429–449. https://doi.org/10.1177/0891241606286979
6. Ellis C., Adams T. E., Bochner A. P. Autoethnography : An overview. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research, 12* (1), 2011, Article 10. https://doi.org/10.17169/fqs-12.1.1589
7. Hokkanen S. Analyzing personal embodied experiences : Autoethnography, feelings, and fieldwork. *Translation & Interpreting, 9*(1), 2017, 24–35. https://doi.org/10.12807/ti.109201.2017.a03
8. Kaindl K. The translator's nested identities : translator studies and the auto/biographical turn. *Perspectives, 33* (2), 2025, 326–340. https://doi.org/10.1080/0907676X.2024.2421772
9. Kinnunen T., Koskinen K. (Eds.). *Translators' agency*. Tampere: Tampere University Press, 2010.
10. Marin-Lacarta M., Yu C. Ethnographic research in translation and interpreting studies. *The Translator*, *29* (2), 2023, 147–156. https://doi.org/10.1080/13556509.2023.2233291
11. Orel M. Autoethnography in the modern workplace : A reflexive journey. *Journal of Organizational Ethnography*, 13 (2), 2024, 144–160. https://doi.org/10.1108/JOE-06-2023-0038
12. Tymoczko, M. *Enlarging translation, empowering translators*. Manchester : St. Jerome Publishing, 2007.
13. Yu C. Insider, outsider or multiplex persona? Confessions of a digital ethnographer's journey in Translation Studies. *The Journal of Specialised Translation*, (34), 2020, 9–31. https://doi.org/10.26034/cm.jostrans.2020.135

REFERENCES

1. Anderson, L. (2006). Analytic autoethnography. *Journal of Contemporary Ethnography, 35*(4), 373–395. https://doi.org/10.1177/0891241605280449
2. Baker, M. (2018). *Translation and conflict : A narrative account* (2nd ed.). London & New York : Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429438240

3. Chang, H., Ngunjiri, F. W., & Hernandez, K. A. C. (2013). *Collaborative autoethnography*. London & New York: Routledge. https://www.routledge.com/Collaborative-Autoethnography/Chang-Ngunjiri-Hernandez/p/book/9781598745566
4. Chesterman, A. (2009). The name and nature of Translator Studies. *Hermes – Journal of Language and Communication Studies*, 42, 13–22.
5. Ellis, C., & Bochner, A. P. (2006). Analyzing analytic autoethnography : An autopsy. *Journal of Contemporary Ethnography, 35* (4), 429–449. https://doi.org/10.1177/0891241606286979
6. Ellis, C., Adams, T. E., & Bochner, A. P. (2011). Autoethnography : An overview. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research, 12* (1), Article 10. https://doi.org/10.17169/fqs-12.1.1589
7. Hokkanen, S. (2017). Analyzing personal embodied experiences : Autoethnography, feelings, and fieldwork. *Translation & Interpreting, 9* (1), 24–35. https://doi.org/10.12807/ti.109201.2017.a03
8. Kaindl, K. (2025). The translator's nested identities: translator studies and the auto/biographical turn. *Perspectives, 33* (2), 326–340. https://doi.org/10.1080/0907676X.2024.2421772
9. Kinnunen, T., & Koskinen, K. (Eds.). (2010). *Translators' agency*. Tampere, Finland : Tampere University Press.
10. Marin-Lacarta, M., & Yu, C. (2023). Ethnographic research in translation and interpreting studies. *The Translator*, *29* (2), 147–156. https://doi.org/10.1080/13556509.2023.2233291
11. Orel, M. (2024). Autoethnography in the modern workplace : A reflexive journey. *Journal of Organizational Ethnography*, 13 (2), 144–160. https://doi.org/10.1108/JOE-06-2023-0038
12. Tymoczko, M. (2007). *Enlarging translation, empowering translators*. Manchester, UK : St. Jerome Publishing.
13. Yu, C. (2020). Insider, outsider or multiplex persona? Confessions of a digital ethnographer's journey in Translation Studies. *The Journal of Specialised Translation*, (34), 9–31. https://doi.org/10.26034/cm.jostrans.2020.135